

HNB

Hrvatska na korak do eura – novi početak

Konferencija F2 - Future of Fintech

Boris Vujčić, guverner

15. studenog 2022.

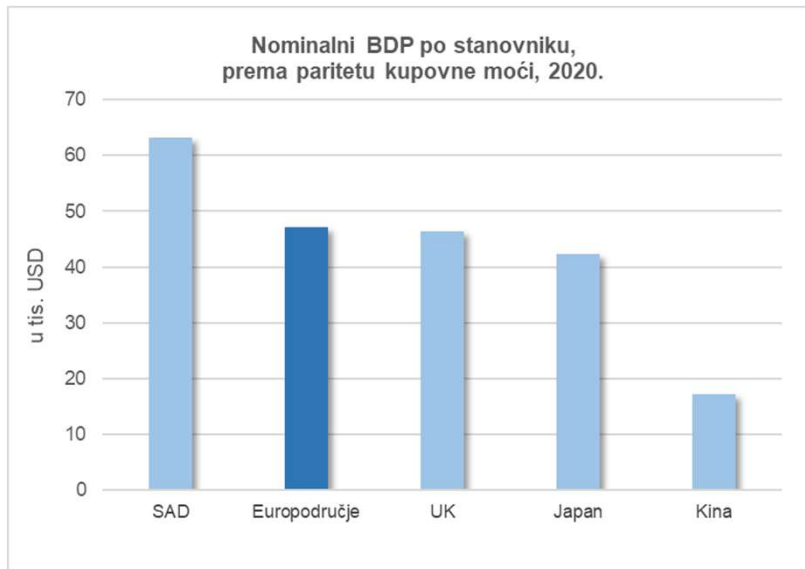
HRVATSKA NARODNA BANKA • CROATIAN NATIONAL BANK

Pregled

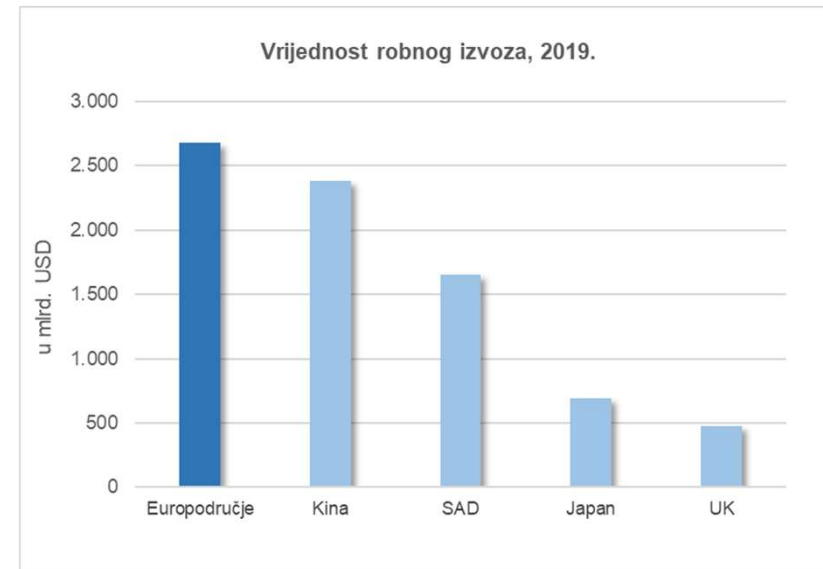
- Međunarodna uloga eura
- O procesu uvođenja eura
- HNB u Eurosustavu i što nam euro donosi
- Digitalni euro

- Međunarodna uloga eura

Europodručje je, među ključnim svjetskim gospodarstvima, drugo najbogatije gospodarstvo i najveći izvoznik

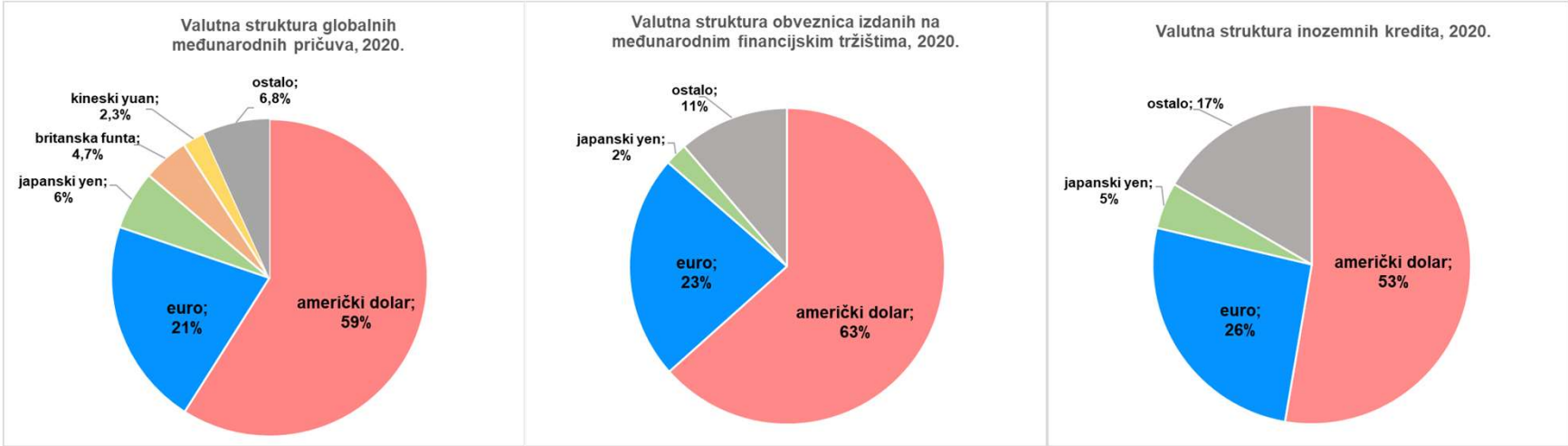

Izvor: Svjetska banka

Izvor: MMF

Euro je druga najvažnija svjetska rezervna valuta

Izvor: ESB

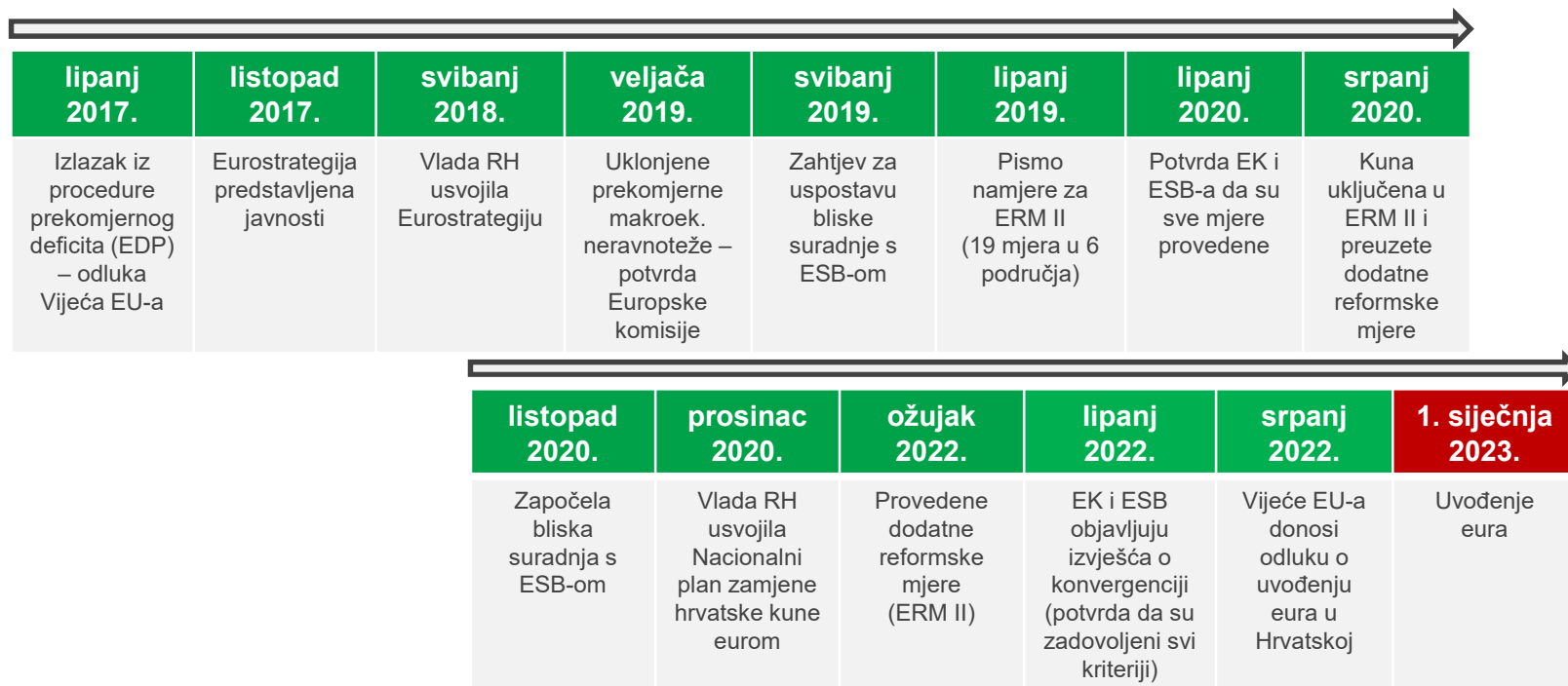
Prednosti svjetske rezervne valute

- Država čija valuta ima status svjetske rezervne valute uživa niz prednosti, uključujući:
 - **vrlo povoljne uvjete zaduživanja na međunarodnim tržištima kapitala**
 - to je odraz snažne potražnje investitora za obveznicama izdanimi u rezervnoj valuti
 - **nisku ranjivost na tečajna kretanja**
 - države koje se mogu nesmetano zaduživati u vlastitoj valuti nemaju problem dolarizacije/euroizacije ⇒ u takvim uvjetima, deprecijacija tečaja ne uzrokuje negativne bilančne efekte
 - **visoku otpornost na financijske poremećaje i vanjske šokove**
 - kao rezultat niske ranjivosti na tečajna kretanja i snažne potražnje investitora za obveznicama

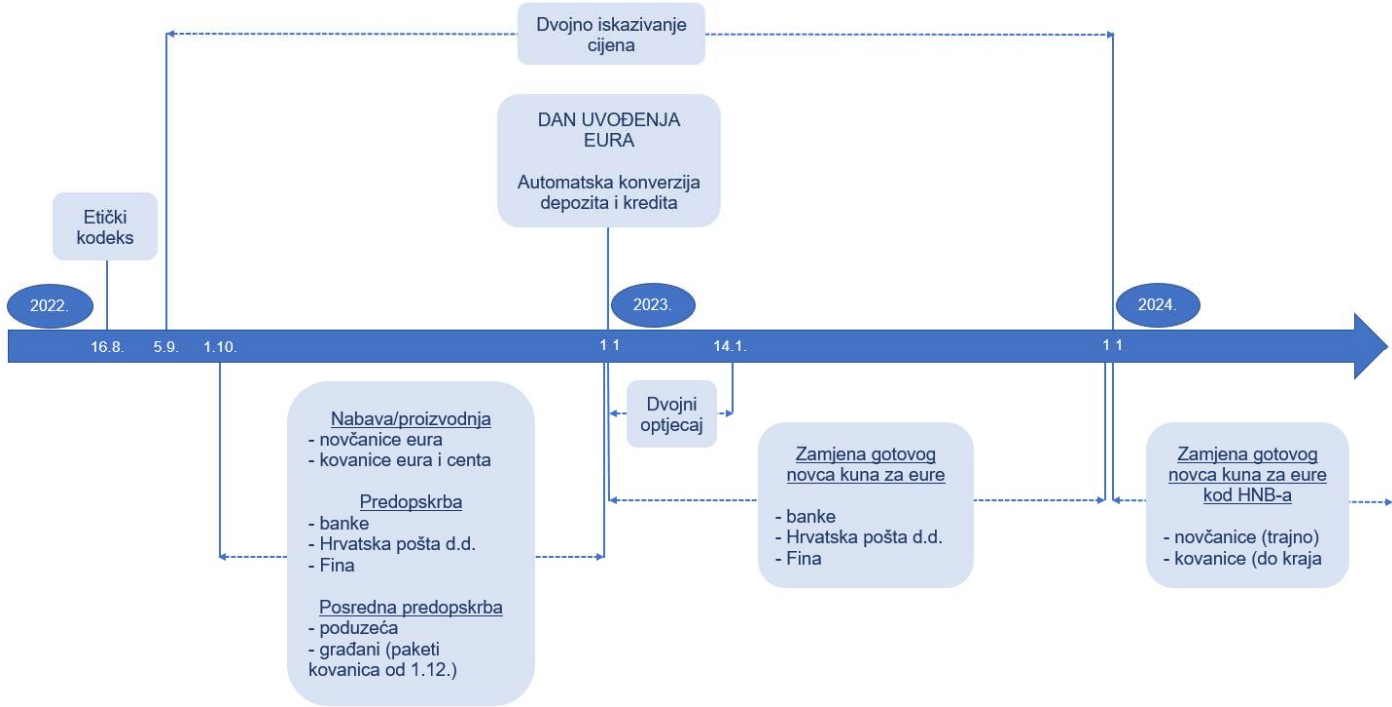
- ... te, kao odraz svega navedenoga:
 - **znatan kapacitet za vođenje aktivne monetarne politike**

- O procesu uvođenja eura

Uvođenje eura je višegodišnji proces koji smo uspješno dovršili u najkraćem mogućem roku, usprkos otegotnim okolnostima

Pregled aktivnosti vezanih uz zamjenu kune u euro

Mjere za zaštitu potrošača

- U Hrvatskoj javnosti postoji bojazan da će uvođenje eura dovesti do zamjetnog povećanja cijena i pada životnog standarda

Koji je najveći rizik uvođenja eura?

Izvor: Ipsos, ožujak 2021.

PRAVILO ZA PRERAČUNAVANJE CIJENA

(Zakon o uvođenju eura donosi preciznu formulu za preračunavanje cijena)

DVOJNO ISKAZIVANJE CIJENA

(na snazi od rujna 2022. do kraja 2023.)

ETIČKI KODEKS

(sva poduzeća pozvana su uključiti se u Etički kodeks čime se obvezuju da neće neopravdano povećati)

INFORMIRANJE GRAĐANA O KRETANJU KLJUČNIH CIJENA

(DZS će kontinuirano pratiti kretanje cijena ključnih kategorija proizvoda i usluga o čemu će se redovito informirati javnost)

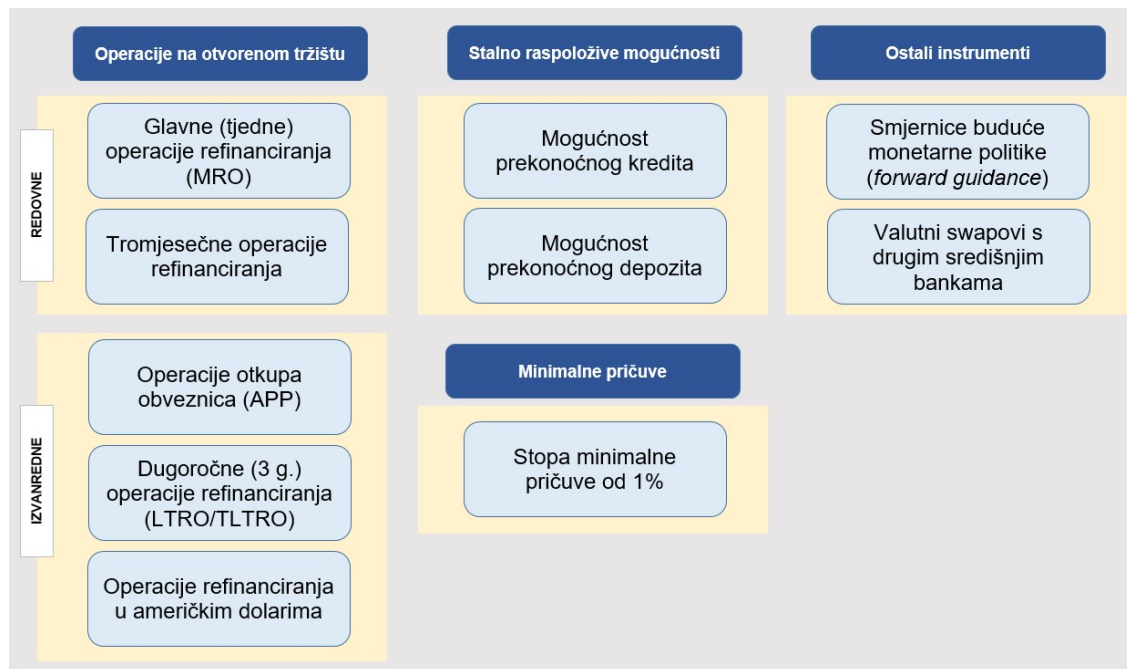
- HNB u Eurosustavu i što nam euro donosi

HNB postaje dijelom Eurosustava 1. siječnja 2023.

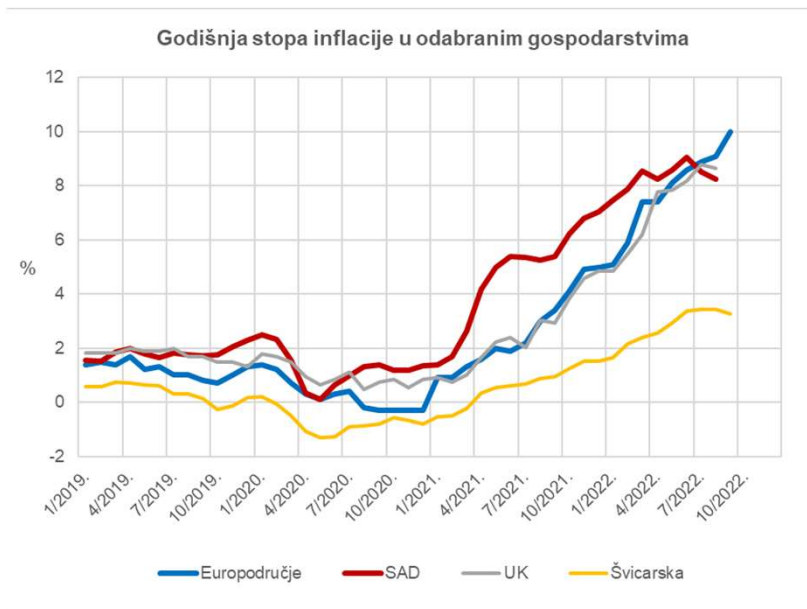
Guverner HNB-a bit će član Upravnog vijeća Europske središnje banke

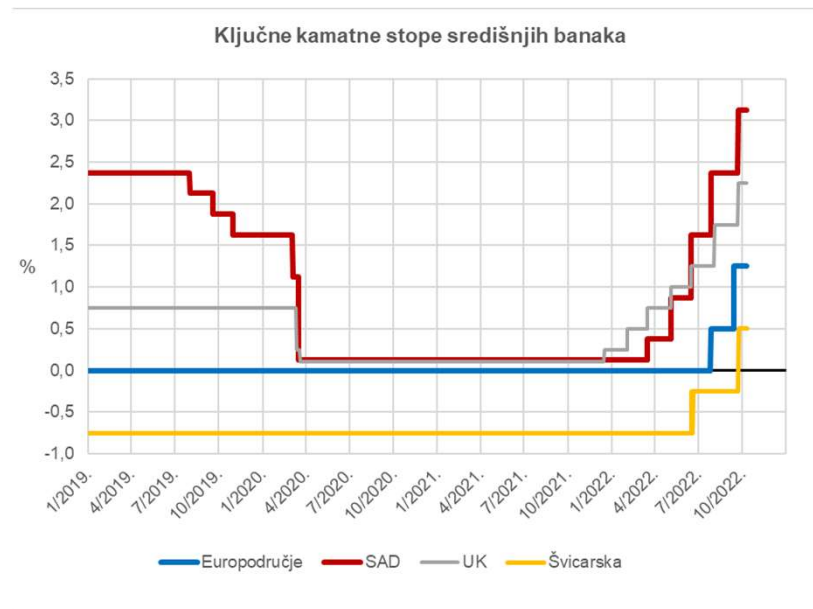
Okvir za monetarnu politiku Eurosustava vrlo je sličan sadašnjem okviru HNB-a

Hrvatska ulazi u europodručje u uvjetima krize te visoke inflacije koja je okidač za normalizaciju monetarne politike ...

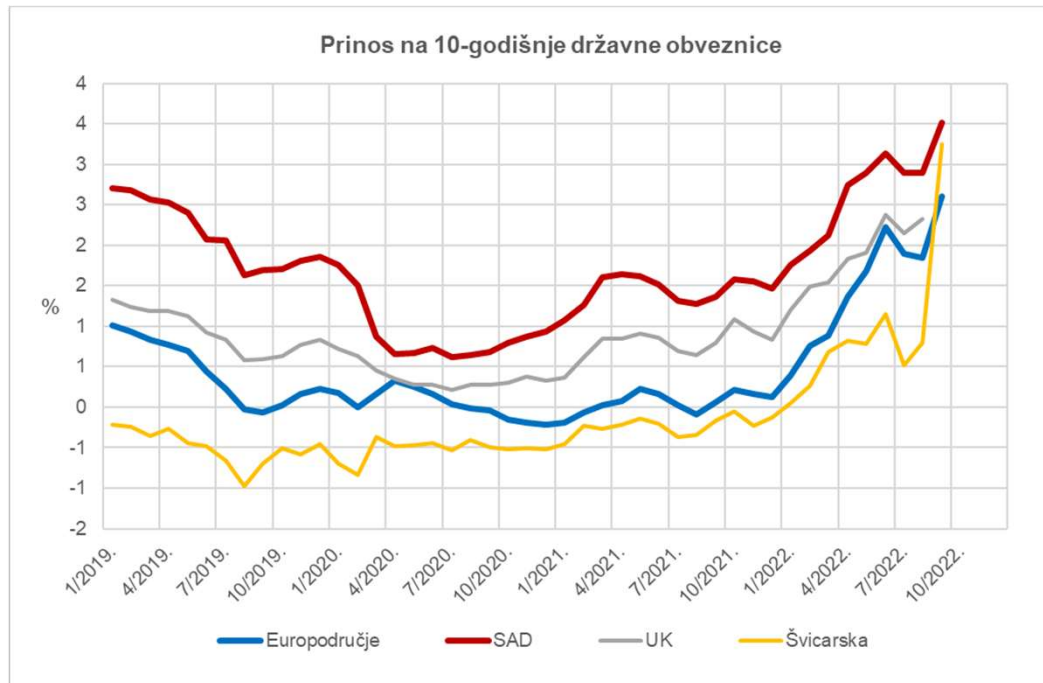

Izvori: MMF, Eurostat

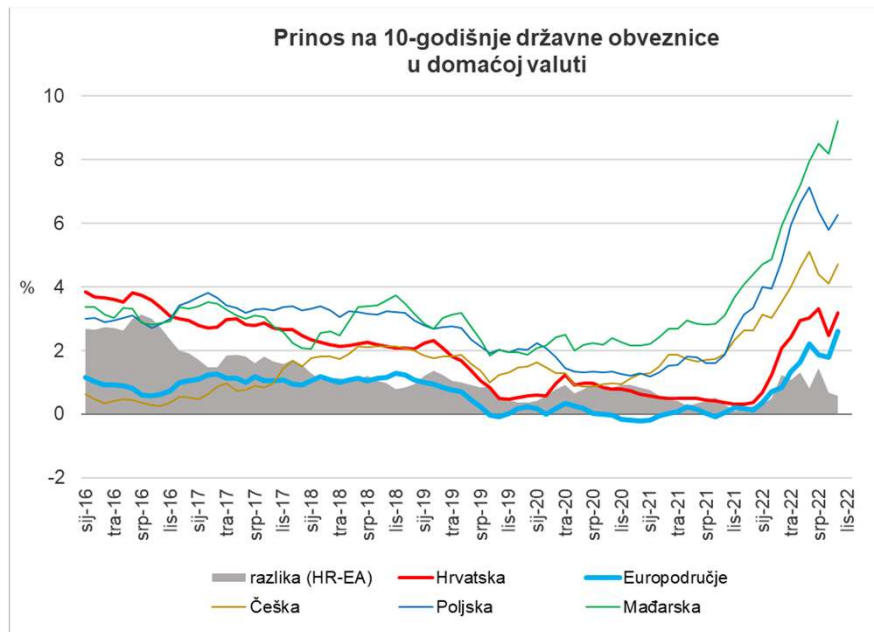
Izvor: BIS

... što dovodi do pogoršanja globalnih uvjeta financiranja

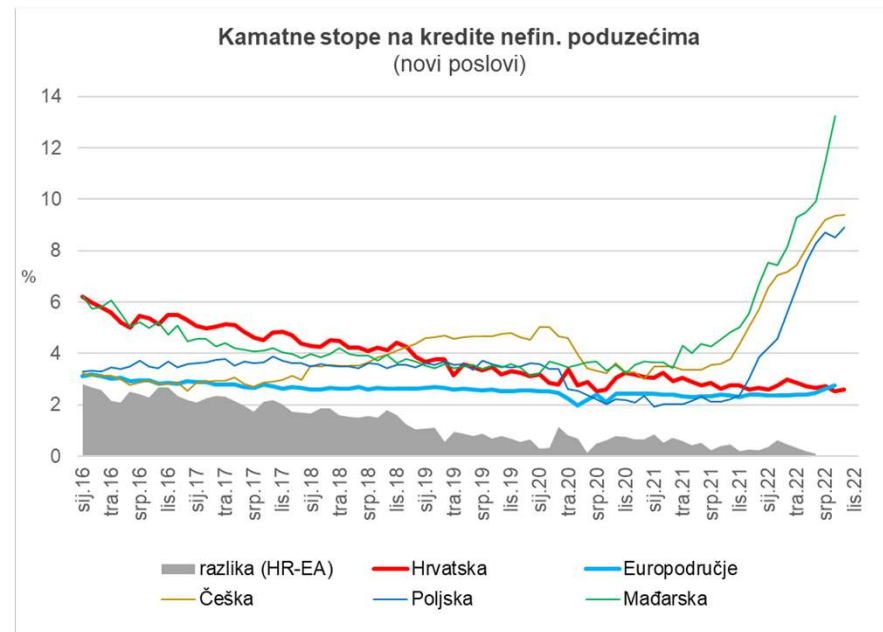

Izvori: Eurostat; FRED database

U takvim uvjetima, Hrvatskoj uvođenje eura pogoduje jer je rast troška zaduživanja slabiji nego u drugim CEE državama ...

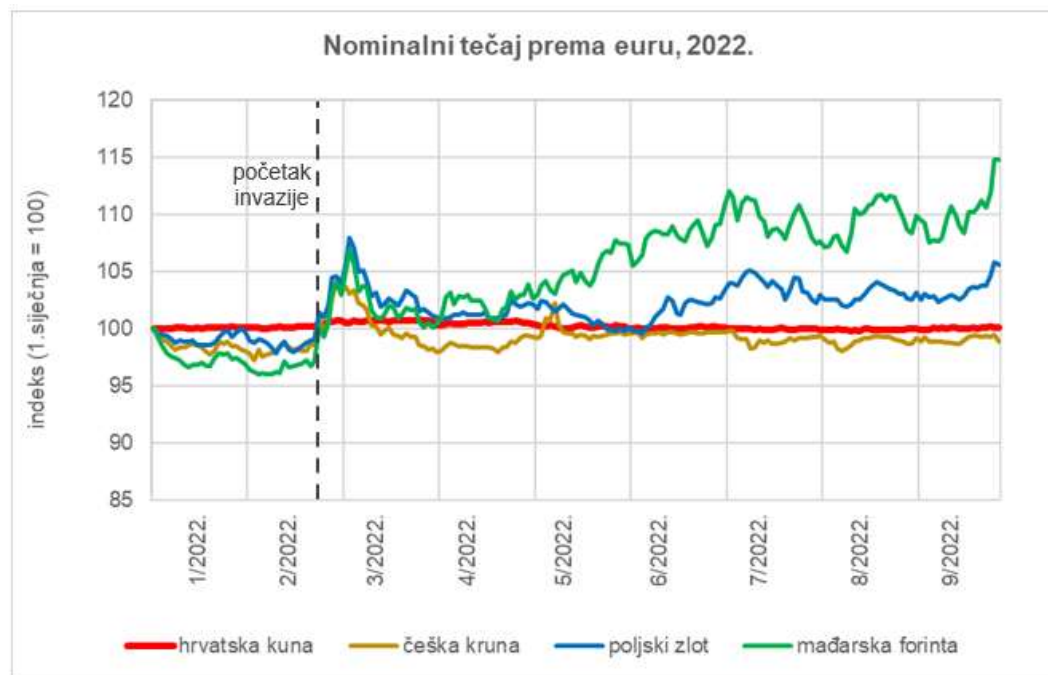

Izvor: Eurostat

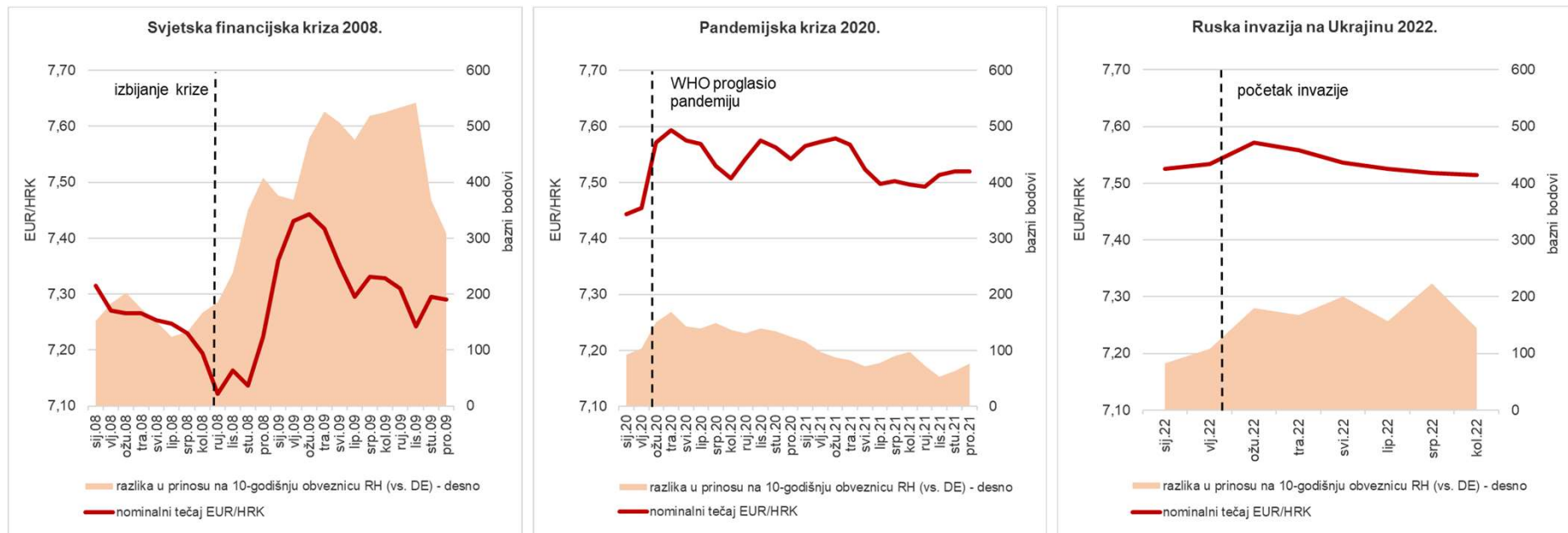
Izvori: HNB; ESB; Eurostat

... a slabiji su bili i deprecijacijski pritisci na kunu neposredno nakon početka ruske invazije na Ukrajinu

Izvor: Eurostat

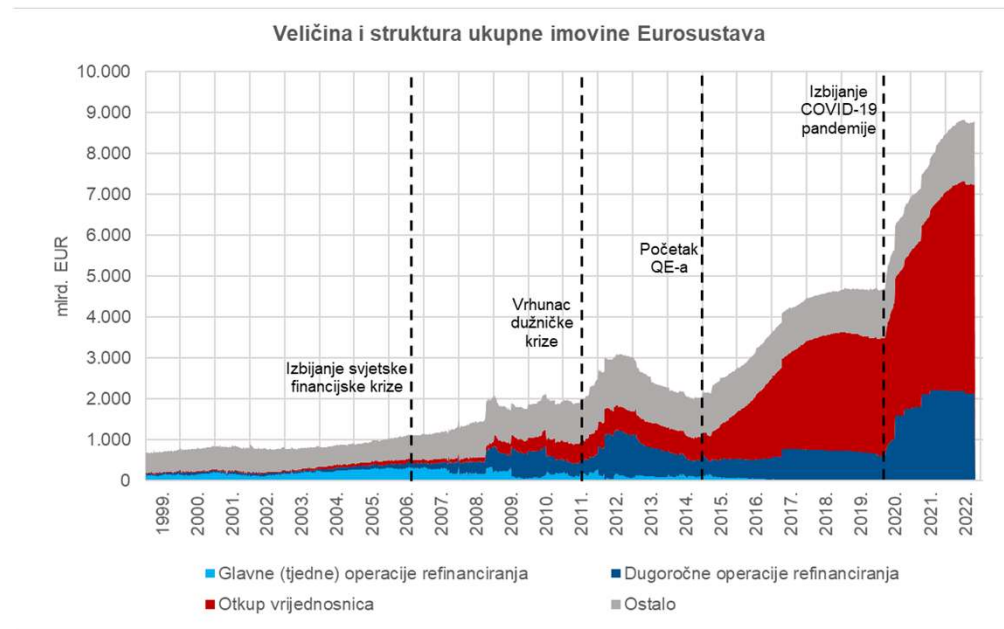
Deprecijacijski pritisci i rast troškova zaduživanja tijekom prethodne dvije krize (od ulaska u ERM II) su praktički zanemarivi u odnosu na kriznu epizodu iz 2008./2009.

Izvori: HNB; Eurostat

Općenito, otpornost na krize i vanjske šokove jedna je od glavnih prednosti pristupanja europodručju ...

Kao dio Eurosustava, HNB će u razdobljima kriza moći pružiti potporu gospodarstvu u velikom obujmu

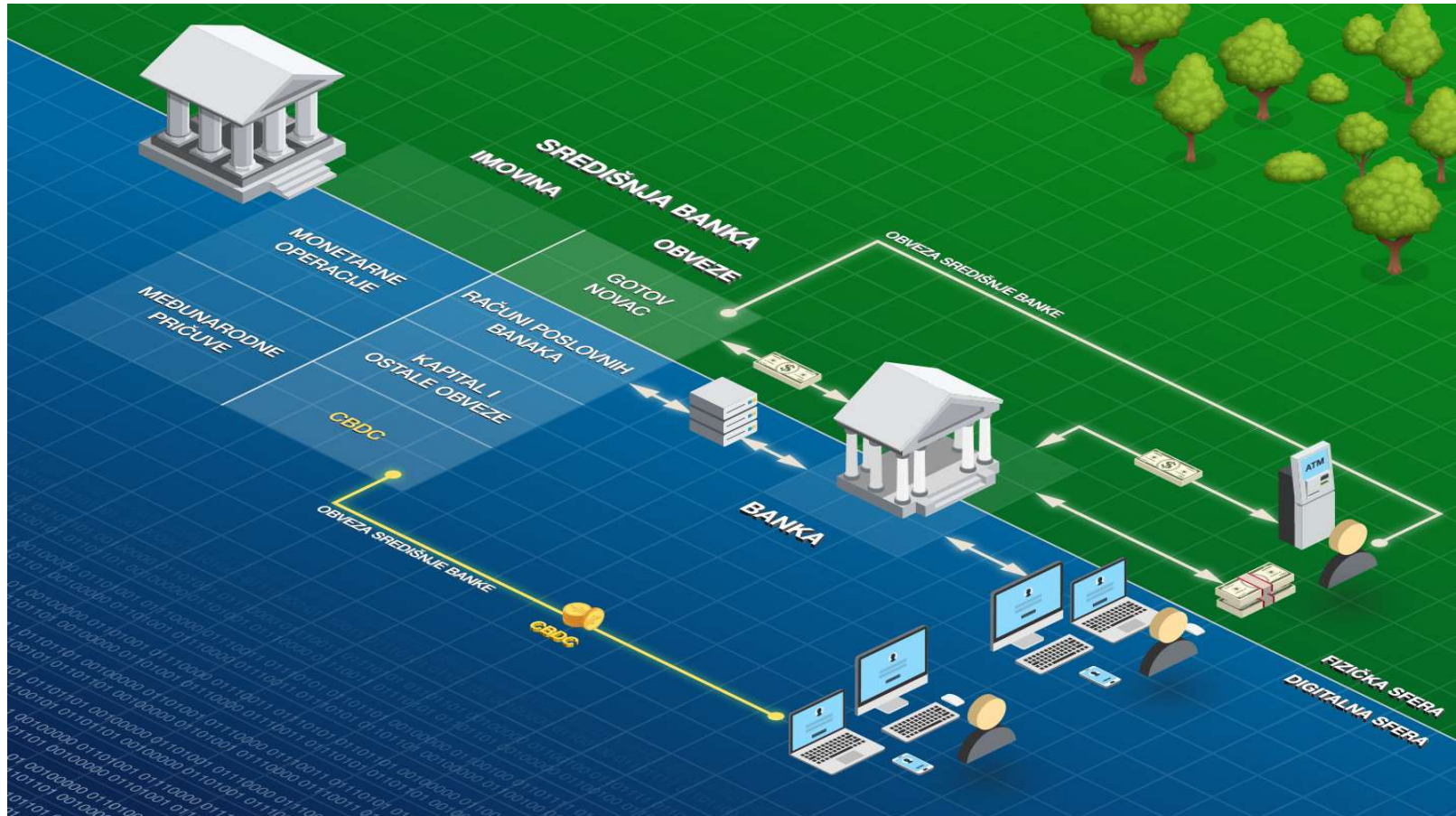
Izvor: Eurostat

HRVATSKA NARODNA BANKA • CROATIAN NATIONAL BANK

- Digitalni euro

Centralnobankarski digitalni novac općenito (*Central Bank Digital Currency – CBDC*)

- Digitalni novac središnje banke postoji već jako dugo
 - poslovne banke imaju otvorene digitalne "tekuće" račune kod središnje banke – koriste se za provođenje monetarne politike i osiguranja učinkovitog i stabilnog platnog prometa
- Ali stanovništvo i poduzeća raspoložu digitalnim novcem isključivo posredstvom banaka (cca 85% svjetskog digitalnog novca jest depozitni novac), a centralnobankarskom novcu pristupaju samo u fizičkom obliku (gotovina)
 - CBDC bi to trebao promijeniti!
 - **Novac je javno dobro**
- Porastu interesa za CBDC-om pridonijelo je više čimbenika:
 - pad upotrebe gotovine uz snažan porast bezgotovinskih oblika plaćanja
 - najave ulaska BigTech kompanija u područja plaćanja
 - tehnološki razvoj (pametni telefoni, blockchain, DLT i sl.)
- Za korisnike pristup „novom” CBDC-u ne bi trebao predstavljati revolucionarnu promjenu jer bi mu se pristupalo i koristilo ga jednako kao i danas: putem mobitela, kartice, računala, tokena (hardware) i sl.
- No najvažnija promjena bila bi pravnog karaktera – CBDC je izravna obveza/izravno jamstvo središnje banke („*zero risk*”), jednako kao i gotov novac i osiguravao bi punu konvertibilnost s depozitnim novcem („monetarno sidro”)

Digitalni euro (d€)

- digitalni novac ESB-a kao nadopuna gotovini, a ne zamjena za gotovinu
- Cilj d€ jest omogućiti građanima pristup digitalnom javnom novcu koji je:
 - široko dostupan, jednostavan za korištenje jeftin i siguran
- Institucionalni cilj: očuvati integritet i stratešku autonomiju platnog sustava te omogućiti provođenje monetarne politike
- Istraživačka faza projekta digitalnog eura započela 7/2021., a predviđeno trajanje projekta je 2 godine, nakon toga se odlučuje kreće li se u daljnju fazu projekta
- d€ bi se pristupalo putem posrednika u pružanju platnih usluga (financijskih institucija) koji bi ujedno bili odgovorni za pristupanje građana d€ (*onboarding*) te upravljanje i zaštitu osobnih podataka
- prema trenutnom prijedlogu, d€ bi trebao omogućiti izravan pristup većem broju financijskih institucija, i to s manje kapitalnih zahtjeva nego danas, čime bi se potakla tržišna konkurencija i dodatno otvorio prostor FinTech tvrtkama na području plaćanja
- Jedna od najznačajnijih bojazni građana glede CBDC-a jest narušavanje njihove privatnosti (teza Big Brother država), međutim:
 - 1) građani danas nekritički daju mnogo informacija o sebi komercijalnim tvrtkama prilikom plaćanja koje to monetiziraju bez njihova dopuštenja, dok se
 - 2) trenutnim prijedlogom dizajna d€ ne omogućava da ESB ili središnje banke imaju uvid u osobne podatke i pojedinačne transakcije građana – osobni podaci građana bi bili uopćeni i agregirani kao brojke na razini sustava za platne i monetarne analize
- „**Pristup digitalnom novcu središnje banke u skladu s digitalnim dobom u kojem živimo**” (C. Lagarde, predsjednica ESB-a)

Zaključne napomene

- Euro je druga najznačajnija svjetska rezervna valuta
- Svi preduvjeti za uvođenje eura 1. siječnja 2023. su ostvareni
- Preostalo nam je još dovršiti provedbu Nacionalnog plana zamjene
 - operativne pripreme odvijaju se prema planu
 - svi segmenti društva bit će spremni za prelazak na euro
 - posebna pozornost posvećuje se zaštiti potrošača
- HNB počinje sudjelovati u odlučivanju o monetarnoj politici ESB-a
- Uvođenje eura nam nosi veću otpornost na krize i vanjske šokove, što već dobro osjećamo u vidu manjih deprecijacijskih pritisaka i daleko blažeg rasta kamatnih stopa
- Digitalni euro je nadopuna gotovom novcu, a ne zamjena za njega

Hvala na pozornosti!

